

Dositejeve zasluge so po tem takem velike. S svojimi spisi se je poslavil. Življenje svoje je sam obširno popisal. Ob kratkem po tem popisu hočem Slovencem od tega imenitnega moža naših bratov jugoslovanskih kaj več jaz povedati.

Rojen je bil Obradović v Čakovem v Banatu Temešvarskem leta 1739. Oče, kupec, in mati sta bila slovanskega roda. Še otrok je imel sinek Dimitria veliko veselje do šole, in pred prvo leto mu je šlo v njej vse tako dobro v glavo, da kmalo vse tovarše prekosil.

Mladeneč pa ni bil le dobre glave, ampak tudi dobrega, smilnega serca. Kedar koli je bil v šoli kateri tovarš tepen, se je tudi on jokali. Posebna vpljudnost ga je navdajala tudi v možki dōbi, veje tako rekoč iz vsih njegovih spisov in ga mora vsakemu bravcu priljubiti.

Po smrti starišev je pridnega dečka tetec (tetin mož) Parčanin posinovil in duhovskemu stanu namenil. Ali mladi, nevedni Dimitria se iz nekih bukev misli navzame, da bi šel po izgledu puščavnikov, od katerih je bral, tudi on v puščavo, da bi se tudi on posvetil. Ker je slišal, da je na Turškem veliko samō, pobegne skrivši na Turško. Skerbni tetec pa ga doteče in nazaj v Čakovo pripelje, kjer se je vedični mladeneč poslej pri nekem Gerku gerškega jezika učil. Ali še vedno na puščave misli. Tetec, da bi mu to misel pregnal, ga dá v Temešvar nekemu rokodelcu v nauk. Ali duh bistroumnega dečka po drugih ukih hlepi. Rokodelstvo ga ne veseli. Vendar ga pri delu stara misel mine.

(Konec sledi.)

Ozir po svetu.

Imenitnost 2. grudna.

2. gruden je v zgodovini sedanjih cesarjev, ki v Evropi vladajo, imeniten dan, ker vsi trije so 2. grudna vladarstvo nastopili: pred 28 leti car rusovski Nikolaj, — pred 5 leti ravno ta dan cesar avstrijski Franc Jožef, — in lani 2. grudna cesar francoski Ludivik Napoleon.

Nar premožniši kmetijska družba na svetu.

V Avstraliji, nar novejem zlatonosnem delu sveta, se je z delnicami družbenikov osnovala v letu 1824 kmetijska družba z 10 milioni glavnega premoženja po našem denarju; zemljiš ima 313.000 oralov poleg Peelove reke in še družih 250.000 oralov tudi v notranjem dežele; 464.000 oralov je ob primorju bolj proti severu. Verh vsega tega ima še 2000 jam, kjer premog koplje, ki se cení na 180 milijonov centov. Spervega je družba mislila vse svoje zemljiša za kmetijstvo obrniti, odkar je pa v njih poleg Peelove reke na sila bogate rudnike zadela, bode raji, namesti da bi žita pridelovala, zlato rudo kopala, cesar ji nihče za zlo vzel ne bode.

Ni le-to kmetijska družba, da je kaj!

Slovenske starice.

Vila.

Ker je — radostno rečemo — vendar enkrat dōba dospēla, da nam je jelo marljivim biti za domačo reč in domače besede, da se brat z bratom soznani, bode prav, ako Novice nam včasih kako starico prinesō, sosebno take verste, ktere beseda je med ljudstvom še živa, da, čeravno je pripovedka zgol smešna in prazna, vendar razumemo besedo naroda. Naj bo meni dovoljeno o „Vili“ kaj povedati — o besedi, ki je pesnikom še dandanašnji tako draga.

Mnogi Gorenci, posebno pa uni, kateri prihajajo med bele Krajnce na Dolensko, so že večkrat slišali imenovati „vilo“, njenega pomena pa niso razumeti mogli. Mene je bil enkrat vprašal nek star tergovec iz Goren-

skega: kaj nek vila pomeni, ali ní to morebiti kaka copernica?

Beli Krajnci si mislijo vilo lepo, tanko, u belo oblečeno ženko, ki ima oblast ljudēm srečo deliti; ona prebiva — po starih pripovedkah — u velicij hostah in gorah, in popevaje troši dneve u obilnosti vsega, česar umerljivi človek poželeti zamore. Srečen in presrečen je, kdor jo poleti na solncu spavati najde, ter se tako vstopi, da ji senco napravi. Ako on tudi dalječ proč gré, mu vendar dar ne uide. Vila izbudivši se, opazi ji storjeno dobroto, in polna ljubeznjive radosti proti dobrotniku ga skerbljivo iše, in ne neha, dokler ga ne najde; najdenega pa ljubko vpraša: kaj od nje zahteva (pogerva)? Zatem podá mu u obilju, česar je od nje pozelel. Torej se pogosto pripoveduje, da ta ali uni iz tega uzroka toliko koz ali ovác ima, ker je vilo u spanju našel in ji hlad naredil.

Jure Sodevski.

Novičar iz slovanskih krajev.

V Černogori se je (po telegrafnem naznanilu) govorica slišala, da je rusovski car Černogorskemu knezu svetoval, naj opusti obsedo Žabljaške terdnjave. — C. k. glavna pomorska oblastnija je 29. dec. naznanila, da je turška vlada celo severno primorje Albaneško od Dubinja noter do zadnje meje tiste okrajne zasesti ukazala in v ta namen armado po morji tje poslala.

Č. Iz Goriških hribov. Veselo novico za naše kraje, posebno pa za prebivavce v dolini po Soči smo na božične praznike prejeli. Po verjetni poti sim zvedil, da je vlada 300.000 fl. za popravo cesarske ceste dovolila, ktera poleg Soče iz Gorice čez Kanov, Koborid in Bovec na Koroško pelje. Ta cesta je bila zlo zanemarjena, odkar so pot iz Vidma po Talmentu do Potabla napravili, in je bila voznikom zavolj mnogih klanecov posebno pa hriba Predila jako težavna. Pri novem delu bo tedaj treba se gričev in stermih klanecov ogibati, kar ni ravno teško, ker cesta zmirej poleg Soče gré, ljudjé pa bodo z delom lep zaslužek imeli, in po dodelani cesti bo gotovo še drug dobiček nastopil. Za naše kraje bi bila tudi pot proti Krajskem zlo potrebna. Navskriž misli so tudi to delo do zdaj zadrževale; eni so hotli pot poleg Bače od Mosta (Sv. Lucija) čez Podberdo na Sorico, drugi pa po Idrici na Idrio in čez Cirkno na Poljane in Loko narediti. Višji oblasti so nek zadnjo za dobro spoznale, in, kakor čujemo, se bo po novem letu ta cesta delati začela.

Med tem ko visoke gore proti Krajskem že beli sneg pokriva, imamo pri nas še lepo in prijetno vreme. Stermi hribi nam še dolge grape (Bergriesen) kakor rebra kažejo, ktere zmirej več peska, kamnja in soderge nanašajo in rodovitno zemljo in vodotoke zasipajo, odkar so gojzdi posekani in stermine včidel gole postale. Treba je tedaj, da v goratih in stermih krajih lesorejo na vso moč množimo, ako hočemo veliko škodo odverniti, ktero vsako leto hudourne vode napravijo. Bog daj, da bi nova gojzдна postava daljno poškodovanje gojzdov odvernili! — Akoravno je bila letina pri nas še precej dobra, so vendar vsi pridelki dražji, posebno pa vino, tako da ljudjé skoraj samo žganje pijejo in se tega strupa za dušo in truplo zmirej bolj vadijo.

Od Kupe. 16. i 17. decembra je bil nadzornik ljudskih šol castiti gosp. dr. Močnik u Metliki. Prvi dan je bil zbor vsih učiteljev Metličkega dekanata, pri katerem so preslavni gospod krepko besedo poprijeli, ter gosp. učiteljem, kolikor se še spomnim, sledeče prav živo priporočili.

Rekli so: naj gospodje učitelji se marljivo trudijo u pravem duhu časa napredovati. Naj si ne mislijo, svojo učiteljsko védnost že doveršeno i sebe že popol-